

Eviras anvisning 12825/2

ANVISNINGAR OM EKOLOGISK PRO- DUKTION 7

Foder

2014

Eviras anvisning 12825/2
Tas i bruk: 15.8.2011, uppdaterat 9.7.2014

Jordbrukskemiska enheten
Godkänd av Sektionschef Tarja Root

Föredragande Överinspektör Tiina O'Toole

Distribution: Publikationen fås från Eviras webbplats på adressen www.evira.fi

Inledning

Ekologisk produktion är ett övergripande system för jordbruksproduktion vars syfte är att producera livsmedel och nyttigheter åt konsumenterna med användning av miljövänliga produktionsmetoder.

Ekoproduktionen är kontrollerad produktion. Genom kontrollen säkerställer man att eko-produktionskedjan fungerar korrekt och att konsumenterna har kvar sitt förtroende för ekologiskt producerade produkter. Reglerna för ekologisk produktion stipuleras i Europeiska unionens gemensamma lagstiftning som är i kraft som sådan i alla medlemsstater.

Ekologiskt producerade foder får framställas, lagras, importeras eller marknadsföras för ekohusdjursgårdarnas behov genom att man ansluter sig till kontrollsystemet för foder och följer ekoförfattningarnas krav. Aktörerna inom kontrollsystemet för ekofoder granskas årligen med hjälp av s.k. produktionskontroller. Under kontrollbesöket säkerställs att aktören har följt reglerna för ekologisk produktion. Kontrollen är i huvudsak dokumentkontroll och för att ansluta sig till ekokontrollen krävs det därför en skriftlig

beskrivning av verksamhetssätten och kontinuerlig journalföring av de åtgärder som vidtagits.

I denna anvisning beskrivs hur man ansluter sig till kontrollsystemet för ekofoder, vad som ingår i godkännandeprocessen samt vad aktören utöver foderlagstiftningen måste beakta då han eller hon överväger framställning, marknadsföring, lagring, transport och handel på den inre marknaden med ekofoder. Syftet med anvisningen är att hjälpa aktören att agera enligt lagstiftningen och att ge praktiska råd om hur aktören uppfyller kraven i lagstiftningen. I anvisningen tolkar Evira lagstiftningen och därför är anvisningen inte juridiskt bindande. Aktören måste själv se till att lagstiftningens krav uppfylls.

Kontrollsystemet för ekofoder omfattar för tillfället bara foder för produktionsdjur, men inte foder för sällskapsdjur, vattenbruksdjur eller pälsdjur. Mer information om övervakningen av ekofoder fås på Livsmedels-säkerhetsverket Eviras webbplats www.evira.fi eller hos Eviras fodersektion.

Innehåll

Inledning.....	3
1 Lagstiftning.....	6
2 Definitioner.....	7
3 Att ansluta sig till kontrollsystemet för ekofoder	9
3.1 Vem måste ansluta sig till kontrollsystemet för ekofoder?	9
3.2 Att ansluta sig till kontrollsystemet	10
3.3 Inledande kontroll.....	11
3.4 Godkännande av kontrollsystemet.....	12
3.5 Bokföring och balansräkningar	12
3.6 Produktionsregler	13
4 Produktionskontroller	16
4.1 Vad är produktionskontroller?.....	16
4.2 Inspektörer	16
4.3 Kontrollavgifter	16
4.4 Intyg.....	16
5 Märkning av foder som ekologiskt producerat.....	18
5.1 Rätt att använda termer som hänvisar till ekologisk produktion.....	18
5.2 Obligatoriska förpackningspåskrifter på foder	18
5.3 Frivilliga märkningar	20
6 Handel på den inre marknaden och import.....	23
6.1 Dokument	23
6.2 Hygienkrav och behandling av kontaminerat foder	23
6.3 Spårbarhet och dokument	24
7 Ändringar i verksamheten eller förhållandena	25
7.1 Vad måste anmälas till tillsynsmyndigheterna	25
7.2 Utträde ur kontrollsystemet	25
8 Påföljder och sökande av ändring.....	26

8.1 Påföljder.....	26
8.2 Sökande av ändring.....	26

1 Lagstiftning

Rådets förordning (EG) nr 834/2007 och Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 med uppdateringar (nedan kommissionens förordning) fastställer minimikraven för ekologiskt producerade foder inom Europeiska unionens territorium. Importen av ekofoder regleras genom kommissionens förordning (EG) nr 1235/2008 (nedan importförordningen). Tillsynen över ekologisk produktion enligt rådets förordning har i Finland verkställts genom jord- och skogsbruksministeriets förordning om ekologisk produktion och om märkning av och tillsyn över ekologiska produkter 846/2008 som är utfärdad med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik 1100/1994 (ändrad genom lag 273/2003). Genom jord- och skogsbruksministeriets förordning 193/2010 har meddelats kodnumren för de myndigheter som utövar tillsyn i Finland.

En registrerad foderföretagare kan ansöka om att bli ansluten till kontrollsystemet för ekologiskt foder. Utöver foderlagstiftningens krav måste en foderföretagare som ansluter sig till ekokontrollen iaktta ekolagstiftningens krav. Fodersektorns verksamhet inbegriper hela foder-

kedjan från primärproduktionen till handeln. Mer information finns på adressen: http://www.evira.fi/portal/se/djur/foder/verksamhet_inom_fodersektorn/

Kontrollsystemet för ekofoder omfattar för närvarande foder för produktionsdjur, men inte foder för sällskapsdjur, vattenbruksdjur eller pälsdjur. Eftersom det fortfarande saknas en gemensam EU-ekostandard kan framställningen av sällskapsdjursfoder i EU:s olika medlemsstater basera sig på antingen en privat eller en nationell standard. Privata standarder ska följa de principer och krav som stipulerats i rådets förordning och verkställighetsförordningen. När EU:s gemensamma standarder blir klara kan tillverkare av ekofoder för sällskapsdjur ansöka om att bli anslutna till ekokontrollsystemet och tillsynen blir enhetlig. Godkännande av en standard för sådana arter som saknar fastställda detaljerade produktionsregler kan sökas av en registrerad förening eller annat samfund. En privat standard övervakas inom samma kontrollsystem som annan ekologisk produktion. I Finland ansvarar Livsmedelssäkerhetsverket Evira för tillsynen.

2 Definitioner

'Förste mottagare' avser en fysisk eller juridisk person som tar emot importerade varor för vidare beredning och/eller saluföring.

'HACCP' (Hazard Analysis and Critical Control Point) avser ett av aktören utarbetat system för att i förväg identifiera, bedöma och hantera faror som har betydelse för fodersäkerheten. HACCP-systemet kan innefatta ett eller flera HACCP-program.

'Husdjursproduktion' avser produktion av tama eller tämjda landlevande djur (inklusive insekter).

'Slutanvändare' avser den sista användare av ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel, foder, alkoholdrycker, utsäde och plantmaterial som använder produkten själv i sin egen verksamhet och inte saluför nämnda produkt som sådan.

'Ekologisk produktion/ekoproduktion' avser användning av produktionsmetoder som överensstämmer med de regler som fastställs i rådets ekoförordning (EG) nr 834/2007 i samtliga produktions-, berednings- och distributionsled.

'Ekologiskt producerat foder' är foder vilket vid marknadsföringen får förses med märkning som hänvisar till ekologiskt produktions sätt i enlighet med verkställighetsförordningen.

'Jordbruksingredienser' avser vegetabiliska och animalieprodukter samt ekologiska skogsprodukter och jäst.

'Marknadsföring' avser all framställning till allmänheten, på annat sätt än genom

en etikett, med avsikten eller möjligheten att påverka och forma attityder, föreställningar och beteenden för att direkt eller indirekt främja försäljningen av ekologiska produkter.

'Märkning' avser varje term, ord, närmare upplysning, varumärke, märkesnamn, illustration eller symbol som avser och finns på förpackning, dokument, skylt, etikett, tavla, ring eller krage som åtföljer eller hänvisar till en produkt.

'Framställd av genetiskt modifierade organismer' avser en produkt som är helt eller delvis framställd av GMO, men som inte innehåller eller består av GMO.

'Framställd med genetiskt modifierade organismer' avser en produkt som är som är framställd genom användning av en GMO som sista levande organism i produktionsprocessen, men som inte innehåller eller består av GMO eller är framställd av GMO.

'Fodertillsats' avser ämnen, mikroorganismer eller preparat, utom foderråvaror och förblandningar, som avsiktligt tillsätts foder eller vatten för att särskilt fylla en eller fler av de funktioner som krävs av en fodertillsats.

'Omställning' avser övergång från icke-ekologiskt till ekologiskt jordbruk inom en viss tidsperiod under vilken bestämmelserna om ekologisk produktion har tillämpats.

'Omställningsfoder' avser foder som producerats under omställningsperioden till ekologisk produktion, med undantag för foder som skördats inom 12 månader från inledningen av omställningen enligt

artikel 17.1 a i förordning (EG) nr 834/2007.

'Kontrollorgan' avser en oberoende privat tredje part som utför inspektion och certifiering av ekologisk produktion i överensstämmelse med bestämmelserna i denna förordning; den skall även, om så är lämpligt, innefatta motsvarande organ i ett tredjeland eller motsvarande organ som bedriver verksamhet i ett tredjeland.

'Kontrollmyndighet' avser en medlemsstats offentliga administrativa organisation som den behöriga myndigheten helt eller delvis har tilldelat behörighet för inspektion och certifiering av ekologisk produktion i överensstämmelse med bestämmelserna i denna förordning; den skall även, om så är lämpligt, innefatta motsvarande myndighet i ett tredjeland eller motsvarande myndighet som bedriver verksamhet i ett tredjeland.

'Aktör' avser fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i denna förordning uppfylls inom de ekologiska företag som de driver.

'Behörig myndighet' avser den centrala myndighet i en medlemsstat som är behörig att anordna officiella kontroller av ekologisk produktion i överensstämmelse med bestämmelserna i denna förordning, eller en annan myndighet som har tilldelats denna behörighet. Den skall även, om så är lämpligt, innefatta motsvarande myndighet i ett tredjeland, se punkt 5.2.

'Partihandel' avser saluförande av ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel, foder, alkoholdrycker samt utsäde och plantmaterial för andra än direkt för slutkonsumenterna och slutanvändarna.

'Produktions-, berednings- och distributionsled' avser alla led från och med

primärproduktion av en ekologisk produkt till och med dess lagring, bearbetning, transport, försäljning eller tillhandahållande till slutkonsumenten, och i förekommande fall märkning, marknadsföring, import, export och underleverantörsverksamhet.

'Överensstämmelsemärkning' avser en bekräftelse av överensstämmelse med en särskild uppsättning standarder eller andra normativa dokument i form av ett märke.

'Processhjälpmedel' avser varje ämne som inte i sig konsumeras som en ingrediens i livsmedel, men som avsiktligt används vid bearbetning av råvaror, livsmedel eller ingredienser i dessa för att uppnå ett visst tekniskt mål under behandlingen eller bearbetningen och som kan resultera i en oavsiktlig men tekniskt sett oundviklig förekomst av rester av ämnet eller dess derivat i slutprodukten, förutsatt att sådana rester inte utgör någon hälsorisk och inte har någon teknisk inverkan på slutprodukten.

'Beredning' avser arbetet med konservering och/eller bearbetning av ekologiska produkter inklusive slakt och styckning när det gäller animalieprodukter samt paketering, märkning och/eller ändringar av märkning som gäller den ekologiska produktionsmetoden.

'Lagring' avser förvaring av ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel, foder, alkoholdrycker, utsäde och plantmaterial för senare marknadsföring av dem, men likväl inte förvaring som sker i anslutning till ett försäljningsställe eller i samband med att någon producerar, framställer eller låter framställa produkter, eller bedriver partihandel eller importerar från tredjeländer, så att verksamheten omfattas av tillsynen enligt denna förordning.

3 Att ansluta sig till kontrollsystemet för ekofoder

3.1 Vem måste ansluta sig till kontrollsystemet för ekofoder?

De foderföretagare som framställer, marknadsför samt lagrar och importerar ekofoder måste ansluta sig till kontrollsystemet för ekofoder.

Användningen av termer som hänvisar till ekologisk produktionsmetod förutsätter att aktören ansluter sig till ekokontrollsystemet, så att hela ekoproduktionskedjan står under tillsyn. Också en sådan aktör som genom ett avtal låter en tredje part sköta produktionen, lagringen, framställningen, importen eller exporten av ekologiskt foder måste höra till kontrollsystemet.

Hänvisningar till ekologisk produktion

Ett foder anses vara försett med märkningar som hänvisar till ekologisk produktionsmetod, om köparen ges uppfattningen att fodret har framställts enligt reglerna om ekologisk produktion. Hänvisningen kan finnas i förpackningspåskrifterna, reklamaterialet eller handelsdokumenten. Som märkningar som hänvisar till ekologisk produktionsmetod betraktas framför allt följande termer: ekologisk och biologisk samt vanliga härledning eller diminutiver av dessa, till exempel "bio" och "eko", enskilt eller i kombination samt biodynamisk, organisk och organisk-biologisk. Också officiella termer som används i medlemsstaterna, såsom "organic", "biologique" och "ekologisk", och som har förtecknats i bilagan till rådets förordning betraktas som märkningar som hänvisar till ekologisk produktionsmetod. Mer information om märkningarna av ekofoder ingår i stycke 5.

Ekogårdarnas inbördes handel

Gårdar som hör till ekokontrollsystemet kan bedriva inbördes handel med oförädlade växtodlingsprodukter utan att för den skull ansluta sig till kontrollsystemet för ekofoder. Om fodersammansättningen ändras genom att någon beståndsdel avskiljs, exempelvis skaldelen avskiljs från spannmålskärnor eller olja avskiljs från rybsfrö, krävs det att ekogården ansluter sig till kontrollsystemet för ekofoder för att foderråvaran ska få marknadsföras. Om aktören upphör med ekoproduktionen måste han eller hon skriftligen utträda ur ekokontrollsystemet. I samband med utträdet ur kontrollsystemet ändras också det ekofoder han eller hon förfogar över till konventionellt foder (se punkt 7.2).

Detaljhandel

En detaljhandlare eller en aktör som marknadsför ekofoder direkt till slutanvändaren eller konsumenten behöver inte höra till kontrollsystemet, förutsatt att aktören inte producerar eller framställer ekofoder eller lagrar sådana annanstans än i anslutning till försäljningsstället. För import av ekofoder från tredjeländer krävs det att aktören ansluter sig till kontrollsystemet för ekofoder liksom om han eller hon låter en tredje part sköta importen.

Partihandel

En foderföretagare som saluför ekologiskt producerat foder till andra än direkt till konsumenten/slutanvändaren ska höra till kontrollsystemet för ekofoder.

Lagring

Ekofoder ska lagras i en lageranläggning som är godkänd för ekologiska produkter. Om aktören lagrar ekofoder ska han eller hon meddela Evira i vilka lageranläggningar ekofoder kommer att lagras och försäkra sig om att lageranläggningen hör till ekokontrollsystemet. Man måste föra bok över produktionsinsatser och ekofoder som anländer till och lämnar lagret. Med lagerbokföringens balans avses ett sammandrag av hur mycket produktionsinsatser och färdiga produkter det finns i lager. Också enheter i konventionell produktion ska bokföras per enhet och bokföringen hållas uppdaterad. De uppgifter som förts in i bokföringen måste kunna verifieras med lämpliga verifikat. Mer information om bokföringskraven ingår i stycke 3.5.

Transport

Ekologiska foderråvaror och färdigt ekofoder transporteras till lageranläggningar, foderfabriker, ekogårdar och lantbruksaffärer i regel i slutna förpackningar som ska vara försedda med vederbörliga förpackningspåskrifter. Med förslutna förpackningar avses en förpackning som har förslutits så att innehållet inte går att ersätta med en annan produkt utan att sigillet hanteras otillbörligt eller söndras. På så sätt kan exempelvis foderråvaror som importeras i en container stängas in i containern som förses med sigill så att det går att säkerställa att containern förblir stängd under hela transporten. I fråga om enskilt förpackade foder räcker det att fodret är förpackat i förslutna försäljningsförpackningar som inte kan öppnas utan att söndra förpackningen. **Ekologiskt producerat foder får transporteras i oförpackad form mellan två aktörer som hör till ekokontrollsystemet.** Mer information om åtskiljandet av ekofoder ingår i stycke 3.6.

3.2 Att ansluta sig till kontrollsystemet

En foderföretagare som vill ansluta sig till kontrollsystemet för ekofoder ska fylla i ansökan med bilagor och skicka den till Evira. Ansökan ska fyllas i omsorgsfullt till alla delar och alla behövliga bilagor skickas med den. Ansökningsblanketterna som hör samman med kontrollsystemet för foder finns på Eviras webbplats <http://www.evira.fi/portal/se/djur/fod>

[er/verksamhet_inom_fodersektorn/blanketter/](http://www.evira.fi/portal/se/djur/foder/er/verksamhet_inom_fodersektorn/blanketter/)

Före ansökan om att bli ansluten till kontrollsystemet **bör aktören studera reglerna för ekologisk produktion och omsorgsfullt förbereda ansökan med bilagor. Ansökan ska uppgöras i god tid före det planerade inledandet av verksamheten**, eftersom det kan hända att ansökan måste kompletteras och att det vid den preliminära granskningen konstateras brister som aktören måste rätta till och rapportera innan beslutet om godkännande fås. De beskrivningar av verksamheten som anges nedan, dvs. det s.k. kvalitetssystemet för ekologisk verksamhet, ska lämnas in till Evira som bilaga till ansökningsblanketten.

Aktören ska utarbeta ett kvalitetssystem för den ekologiska produktionen där följande beskrivs:

- En fullständig beskrivning av enheten och/eller produktionsställena och/eller verksamheten.
- De praktiska åtgärder som måste vidtas på enhets- och/eller produktionsplats- och/eller verksamhetsnivå så att det går att säkerställa att reglerna för ekologisk produktion följs.
- De försiktighetsåtgärder som måste vidtas för att minska kontaminationsrisken som orsakas av otillåtna produkter eller ämnen.
- De rengöringsåtgärder som måste vidtas på lagerplatserna i hela produktionskedjan.

Genom att ansluta sig till kontrollsystemet åtar sig aktören att:

- följa författningarna om ekologisk produktion
- omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten, dvs. Evira, om det misstänks att foder som han eller hon framställt eller fått av en annan aktör inte uppfyller kraven för ekoproduktion
- godkänna påföljderna enligt förordningarna om ekologisk produktion om en förseelse eller överträdelse har skett
- vid fall av påföljd (marknadsföringsförbud, utestängning från kontrollsystemet) skriftligt underrätta foderköparna om saken så att det går att säkerställa att märkningarna som hänvisar till ekologisk produktionsmetod avlägsnas från fodret i fråga

eftersom det inte uppfyller kraven i ekoförfattningarna

- låta kontrollmyndigheten granska alla delar i produktionsenheten (också en eventuell konventionell enhet), inklusive bokföringen och därtill hörande handlingar
- lämna alla uppgifter som är nödvändiga för utförandet av kontrollen
- på begäran lämna tillsynsmyndigheterna resultaten från de egna kvalitetssäkringsprogrammen
- betala de avgifter för kontrollerna som anges i Eviras betalningsföreskrift.

sökan med bilagor som aktören skickade. Vid den inledande kontrollen granskar man de handlingar som aktören har skickat och säkerställer att de verksamhetsförutsättningar som lagstiftningen kräver av ekoproduktionen uppfylls. Under kontrollbesöket granskas också produktions- och lagerlokalerna och aktören har möjlighet att ställa frågor. Efter den inledande kontrollen upprättar tillsynsmyndigheten en rapport över den inledande kontrollen som skickas till aktören för kommentarer (s.k. förfarande med hörande). Rapporten över den inledande kontrollen kan ändras på basis av aktörens kommentarer.

3.3 Inledande kontroll

Hos aktören utförs en inledande kontroll när tillsynsmyndigheten har fått den an-

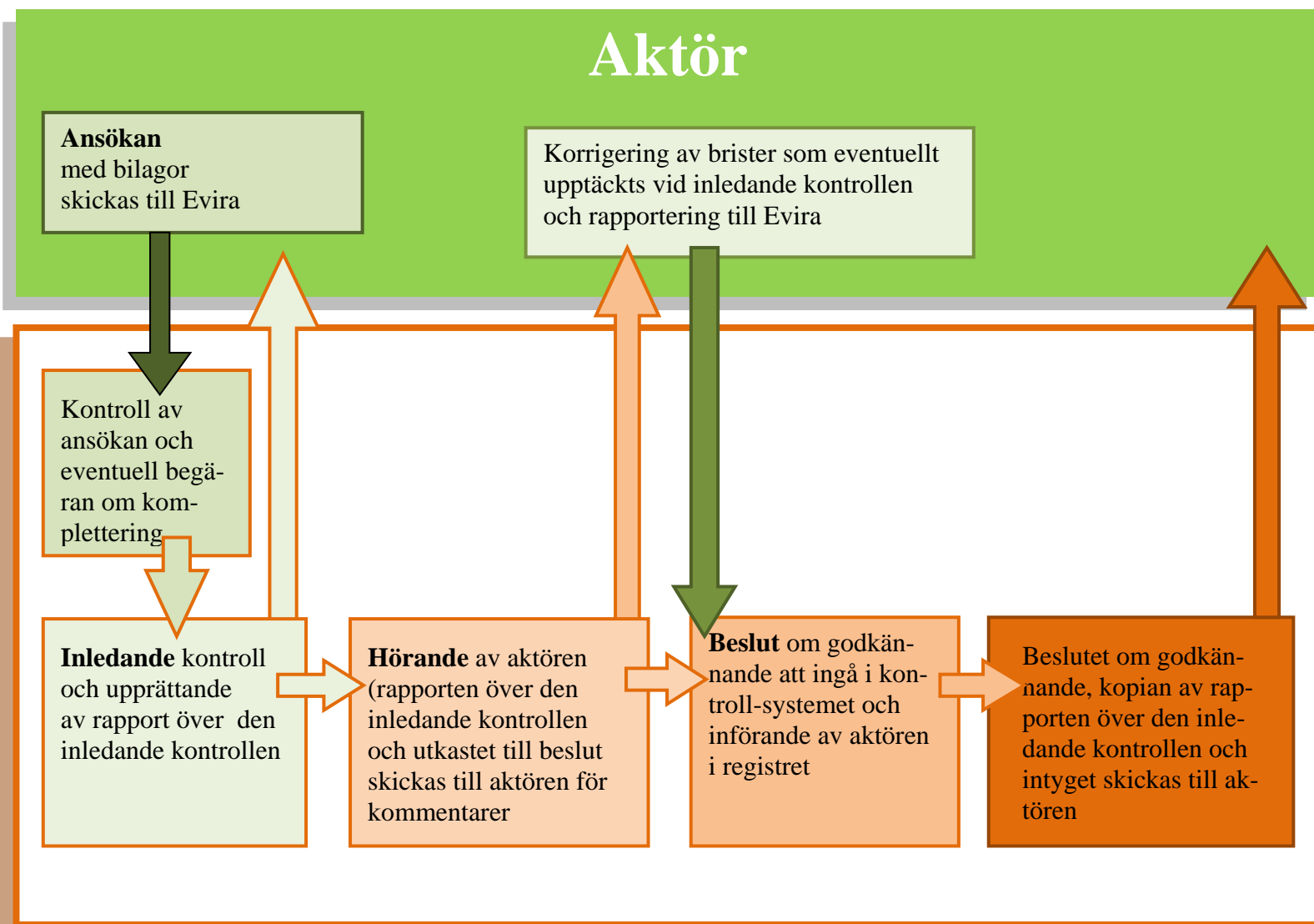

Bild 1: Ansökan om att ingå i ekokontrollen

3.4 Godkännande att höra till kontrollsystemet

Efter att de brister som eventuellt påträffats vid den inledande kontrollen har korrigerats fattar tillsynsmyndigheten ett beslut om godkännande av aktören. **Ekoverksamheten får inledas och ekoråvaror tas emot först när aktören har fått beslutet om godkännande.** En aktör som fått beslut om godkännande förs in i Eviras register över ekoproduktion. En aktör som är godkänd att ingå i kontrollsystemet får i samband med beslutet om godkännande ett intyg av tillsynsmyndigheten enligt ekoförordningen (se punkt 4.4) som styrker att aktören hör till ekokontrollsystemet.

Skyldigheterna för en aktör som godkänts höra till kontrollsystemet

En aktör som anslutit sig till kontrollsystemet måste hålla sitt kvalitetssystem uppdaterat. Kvalitetssystemet, bokföringen och uppdateringarna av den granskas under kontrollbesöken. Kvalitetssystemet ska innehålla minst följande redogörelser och beskrivningar av eventuella försiktighetsåtgärder:

En fullständig beskrivning av enheten och/eller produktionsställena och/eller verksamheten. Aktören ska beskriva de lokalteter som används för mottagning, framställning och lagring av foder/foderråvaror före och efter. Det kan vara frågan om en kort verbal beskrivning och till den fogas en planritning i vilken de lokalteter som används för ekoproduktionen och eventuellt för annan verksamhet har märkts ut. När det gäller ekologisk produktion måste man definiera de utrymmen där rengörings- och desinfektionsmedel förvaras. Dessutom ska aktören kortfattat beskriva de produkter som framställs; för vilka djurslag och vilken typ av foder.

Aktören ska ha skriftliga instruktioner om alla praktiska arrangemang som aktören har utarbetat för att säkerställa att reglerna för ekologisk produktion följs. Dessa är bland annat rengöringsåtgärder, provtagning för egenkontroll och analys av proverna. I aktörens kvalitetssystem slås fast de analyser som ska utföras av fodret, analysfrekvensen, antalet analyser och det laboratorium som

utför analyserna samt tidsmässigt och annat åtskiljande av produktionen om det också framställs annat än ekologiskt foder i samma lokalteter.

Syftet med försiktighetsåtgärderna är att säkerställa att ekofodret inte kontamineras i något som helt skede under produktion, lagring eller transport och att inga produktionsinsatser eller produktionsmetoder som inte är godkända för ekologisk produktion används vid foderframställningen. Tillförlitlig silobokföring och verifiering av den samt rengöringsåtgärder och sköljningar, då det också framställs annat än ekofoder, hör till skyldigheterna för en aktör som anslutit sig till ekokontrollsystemet. Att noggrant introducera arbetstagarna i arbetet samt att behärska reglerna för ekoproduktion och fördela ansvaret inom organisationen hör till ekoföretagarens skyldigheter.

3.5 Bokföring och balansräkningar

För att verifiera fodrets spårbarhet ska aktören föra bok över framställda ekofoder och de råvaror som använts i fodret. Av bokföringen ska framgå de produktionsinsatser som skaffats för att framställa ekofoder, foderråvarorna/fodret, produktionsmetoden för dem (eko, omställningsperiod, konventionell), säljaren av produktionsinsatser, leverantören av produkter (om det inte är säljaren), t.ex. ett transportföretag, och leveransdatum. När det gäller tillverkade ekofoder ska det föras bok över fodrets beskaffenhet, fodermängderna, tillverkningsdatumerna samt kontaktuppgifterna för den som köpt/tagit emot fodret.

Om aktören inte fysiskt lagrar eller hanterar ekofoder är bokföringskraven följande; de köpta och sålda ekoproduktens beskaffenhet, mängderna, leverantörerna, köparna, mottagarna samt säljarna och exportörerna av produkter, om dessa inte samtidigt är varuleverantörer.

När ekofoder tas emot ska aktören anteckna hur förpackningspåskrifterna och följedokumenterna motsvarar varandra. **I samband med mottagandet av ekofoder kontrolleras att uppgifterna på förpackningarna och i följedokumenterna (aktörens och produktens namn,**

partinummer, tillsynsmyndighetens kodnummer) motsvarar varandra. Kontrollresultatet kan antecknas t.ex. i försäkran om överensstämmelse (handling som specificerar partiet) och bestyrkas med datum och underskrift.

En aktör som hör till ekokontrollen ska planera sin bokföring så att det är enkelt att få fram uppgifter om de mängder ekologiskt producerade foder som har tagits emot, som finns i lager och som överlåtit. Aktören ska vid bestämda tidpunkter göra upp sammanfattningar av dessa mängder. Balansen mellan produktionsinsatser och utfall ska framgå av bokföringen. Produktionsinsatserna och utfallen ska alltid vara lika stora, av den orsaken **måste det svinn som uppkommer i verksamheten bokföras**. Hur ofta balansräkningarna ska uppgöras beror på verksamhetens natur och omfattning. I regel ska balansräkningarna uppgöras per kvartal. Ingen balansräkning behöver uppgöras om det utan besvär går att få balansräkningen från aktörens bokföring, t.ex. under ekokontrollens gång.

Under kontrollbesöket granskas lagerbokföringen. Av bokföringen ska framgå de ekologiskt producerade foder som finns i aktörens lager, fodermängden och spårbarheten. **Aktören ska säkerställa att det i samband med mottagandet av vart och ett ekologiskt producerat foder fås ett dokument som specificerar partiet, ursprunget och produktionsmetoden.** Aktören är skyldig att spara handlingarna i fem år. Handlingen kan vara fritt formulerad eller också kan man ta hjälp av Eviras mallblankett som finns på webbplatsen; http://www.evira.fi/portal/se/evira/blanketter_och_anvisningar/ekologisk_produktion/modellblanketter_och_maller/

3.6 Produktionsregler

Ekofoder ska i regel framställas helt och hållet av ekologiskt producerade foderåvåror. Fodertillsatser och processhjälpmedel får användas endast till den del det är nödvändigt eller för speciella näringsändamål. Mineralfoder, spårämnen, vitaminer eller förstadier till vitaminer ska i första hand vara av naturligt

ursprung. Vid framställningen av ekofoder ska man främst använda biologiska, mekaniska och fysikaliska metoder. Husdjuren ska utfodras med ekologiskt producerat foder som tillgodoser djurets näringsbehov i olika skeden av dess utveckling.

De råvaror och tillverkningsmetoder som används i samband med ekofoder måste följa ekoförfattningarna och principerna för god foderframställningspraxis. Aktörens kvalitetssystem (egenkontroll) syftar till att med hjälp av goda verksamhets-sätt garantera fodersäkerheten samt det ekologiska fodrets äkthet och åtskiljandet av fodret från andra foder. Aktören ska beakta HACCP-principerna (Hazard Analysis and Critical Control Point) i sin verksamhet och upprätthålla ett system där man beaktar fodersäkerheten samt specialkraven för ekologiskt producerade foder. Aktören ska försäkra sig om att endast foder som uppfyller ekoförfattningarnas krav är märkta med hänvisningar om ekologisk produktion. Ekoaktören måste se till att försiktighetsåtgärderna är tillräckliga så att ekofodret inte kontamineras med otillåtna foder, råvaror etc. Försiktighetsåtgärderna ska ingå i kvalitetssäkrings- och HACCP-systemet och systemen ska uppdateras regelbundet. Mer information om HACCP-systemet finns i Eviras anvisning http://www.evira.fi/files/attachments/fi/elaimet/rehut/ohjeet/rehu_801_1.pdf

Åtskiljande av konventionellt och ekologiskt producerat foder

Kraven på åtskiljande av ekofoder och konventionellt producerade foder gäller aktörer som hanterar och/eller lagrar såväl ekologiskt som konventionellt producerat foder i samma lokalteter eller transporterar dessa foder med samma transportutrustning. Aktörerna måste se till att ekofodret och övriga foder eller ämnen som inte är tillåtna inom ekoproduktionen inte kommer åt att blandas samman eller förväxlas i något som helst skede av framställningen, lagringen eller transporten.

Åtskiljande i samband med framställning och lagring

Ekofoder ska hållas åtskilda i tid eller rum från annan foderframställning. Dessutom ska framställningen av ekofoder utföras under en sammanhängande pe-

riod och i hela partier. På grund av rengöringsåtgärderna är det skäl att framställa en så stor mängd ekofoder som möjligt under en och samma period. Framställning, förpackande och annan hantering av ekofoder ska påbörjas först när utrustningen är omsorgsfullt rengjord så att ekofodret inte kontamineras. För detta ändamål ska aktören utarbeta en plan för rengöringen av produktionsutrustningen och lokaliteterna så att ekofodret inte kontamineras.

Färdigt ekofoder ska lagras på en annan plats eller tidsmässigt under en annan tid än annat foder. Man måste föra bok över verksamheterna (eko och annan) samt över tillverkningsmängderna och på begäran meddela dem till Evira. Fodrets spårbarhet ska säkerställas genom tillräckliga åtgärder (t.ex. numrering av tillverkningspartierna). Dessutom ska man se till att ekofoder inte förväxlas eller att det sker inblandning av andra foder i ekofodret.

Rengöringsåtgärder

Aktören måste ange tillräckligt effektiva rengöringsförfaranden för sin verksamhet (bl.a. åtgärder, redskap och medel som ska användas samt rengöringsfrekvens). Man kan t.ex. köra produktionslinjerna tomma, därefter rengöra väl, utföra en fysisk granskning av rengöringsresultatet och skriva upp resultatet som förs in i bokföringen. När framställningen av ekofoder kör igång kan aktören ytterligare vid behov ta en separat liten mängd ekofoder av det första partiet (s.k. rengöringskörning). Den separata mängden ekofoder kan marknadsföras som t.ex. konventionellt producerat foder. Aktören måste med hjälp av vederbörlig bokföring kunna påvisa att åtskilljandet fungerar. Rengöringsåtgärderna beskrivs i kvalitetssystemet och utförandet av dem måste alltid skrivas upp.

Förbjudna ämnen och tillverkningsmetoder

Vissa råvaror och tillverkningsmetoder lämpar sig inte för ekoproduktion. Inom den ekologiska husdjursproduktionen är det inte tillåtet att använda tillväxtbefrämjare eller syntetiska aminosyror. I ekofoder får man inte använda foderråvaror som är framställda med hjälp av kemiskt syntetiserade lösningsmedel, sådana är t.ex. kross från en extraheringsprocess.

Ekologiska foderråvaror eller foderråvaror från produktion under omställning får inte ingå i den ekologiska foderprodukten tillsammans med likadana foderråvaror som har framställts med icke-ekologiska metoder. Ekofoder eller råvaror till sådana får inte bearbetas så att syftet är att återställa egenskaper som går förlorade vid bearbetning och lagring. Användning av sådan teknik är förbjuden också om de är vilseledande för konsumenten eller om de rättar till resultatet av försumelse vid bearbetningen. Det är förbjudet att använda joniserande strålning vid bearbetningen av ekofoder.

Förbud mot användning av genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer (gmo) samt produkter som har framställts av eller med hjälp av genetiskt modifierade organismer stämmer inte överens med bilden av ekologisk produktion. Därför är det förbjudet att använda genetiskt modifierade organismer och produkter som är framställda av eller med hjälp av genetiskt modifierade organismer inom ekologisk produktion. Ett undantag är veterinärmedicinska läkemedel som inte berörs av det ovan nämnda förbudet.

Aktören måste själv försäkra sig om att de produkter eller produktionsinsatser han eller hon använder (t.ex. foderråvaror eller fodertillsatser) inte är framställda av eller med gm-material. **I regel kan man beträffande foder och livsmedel förlita sig på förpackningspåskriften eller de handlingar som medföljer produkten**, eftersom lagstiftningen kräver att gm-foder och gm-livsmedel måste märkas ut. När det gäller andra konventionellt producerade produktionsinsatser måste aktörerna kräva att säljaren visar fram tillverkarens försäkran om att produkten inte innehåller genetiskt modifierade organismer eller ämnen som framställts med hjälp av sådana. Potentiella foderråvaror av det slaget är sådana fodertillsatser, såsom enzymer och mikropreparat, som framställs av eller med genetiskt modifierade organismer eller av produkter som framställts av genetiskt modifierade organismer. **För ekologiskt producerade foder/foderråvaror krävs ingen försäkran.**

Som mall för försäkran kan man använda bilaga XIII till kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 som finns i olika språkversioner:

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/lom/akkeet_ja_ohjeet/mallipohjat/liite_15_gmo_vakuutus_sv.pdf

Genetiskt modifierat material i ekofoder

Ekoproduktionen vill ge konsumenterna en chans att välja ett gmo-fritt alternativ. Av den orsaken har man som mål att det ska förekomma så lite genetiskt modifierat material som möjligt i ekologiskt producerat foder. I situationer där ekofoder har konstaterats innehålla genetiskt modifierat material som är godkänt i EU måste man till först ta reda på halten gm-material i fodret. Om gm-materialets halt är lägre än den gräns för märkning av genetiskt modifierat material (0,9 %) som fastställts i lagstiftningen, och kontaminationen är ett enskilt fall som varit tekniskt omöjligt att undvika, kan fodret marknadsföras som ekofoder eller också kan ekofoder framställas av detta ekofodermaterial. Evira rekommenderar att en aktör som framställer eller marknadsför ekofoder följer upp kvaliteten på de råvaror/ekofoder han skaffat genom att låta analysera fodret för gm-material som ett led i egenkontrollen.

Foder som producerats under omställningsperioden till ekologisk produktion

Foder som producerats under omställningsperioden till ekologisk produktion (s.k. OML2-foder) får användas för utfodring av husdjur på ekogårdar. Om OML2-fodret har producerats annanstans än på den egna gården får det utgöra högst 30 % av fodergivan. Mer information om användningen av omställningsfoder ingår i anvisningen om animalieproduktion.

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/lom/akkeet_ja_ohjeet/tuotanto-ohjeet/anvisning_2_animalieproduktio_netti_30032010.pdf

[akkeet_ja_ohjeet/tuotanto-ohjeet/anvisning_2_animalieproduktio_netti_30032010.pdf](http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/lom/akkeet_ja_ohjeet/tuotanto-ohjeet/anvisning_2_animalieproduktio_netti_30032010.pdf)

Övergångsperiod för svin och fjäderfä till utfodring med ekofoder

Med stöd av kommissionens undantag för utfodring av svin och fjäderfä (enkelmagede) är den högsta tillåtna andelen icke-ekologiskt proteinfoder 5 % av det årliga (en period om 12 månader) torrsubstansinnehållet i foder av jordbruksursprung fram till 31.12.2017, ifall ekologiskt producerat proteinfoder inte finns att tillgå. Växtätare ska utfodras med ekologiskt producerat foder.

Foder som man misstänker att inte uppfyller ekokraven

Om aktören misstänker att ett foder han/hon producerat, framställt eller fått av en annan aktör inte uppfyller ekokraven måste aktören antingen ta bort märkningarna om ekologisk produktionsmetod från produkten eller flytta fodret åtskilt och sluta marknadsföra det som ekologiskt producerat foder. Aktören kan framställa, förpacka och/eller släppa ut ekofodret på marknaden först när misstanken är undanröjd. Om det gäller ett foder som inte lämpar sig för ekologisk produktion, men som uppfyller foderlagstiftningens krav, kan aktören marknadsföra fodret som konventionellt producerat. Aktören måste genast underätta Evira om sådana misstänkta fall. Evira kan kräva att produkten inte får marknadsföras som ekologiskt producerad om de uppgifter som aktören har lämnat eller som inhämtats från någon annan källa inte övertygar Evira om att misstanken är undanröjd. Om aktören agerar i strid med ekoförfattningarna kan han eller hon åläggas marknadsföringsförbud. Mer information om påföljderna finns i punkt 8.1.

4 Produktionskontroller

4.1 Vad är produktionskontroller?

Hos de aktörer som hör till kontrollsystemet för ekofoder utförs en produktionskontroll en gång om året. Kontrollen kan utföras utan förhandsbesked. Under kontrollbesöket säkerställs att aktören följer ekoförordningens bestämmelser. Kontrollen bygger på aktörens bokföring, handlingar och anteckningar och därför är de arbetsinstruktioner som aktören utarbetat, märkningarna av foderråvaror/foder samt alla verifikat som hör samman med ekoverksamheten viktiga kontrollobjekt och **aktören måste försäkra sig om att alla handlingar finns att tillgå och kan granskas under kontrollbesöket**. Under produktionskontrollen utförs också en fysisk inspektion av produktions- och lagerlokalerna, dessutom säkerställer man att åtskiljandet av ekofoder fungerar, att förpackningspåskrifterna är i ordning och att det effektivt har förhindrats att ekofoder inte kan förväxlas med andra foder.

Över produktionskontrollen upprättas en kontrollrapport som ligger till grund för Eviras beslut om godkännande av produktionskontrollen. Aktören bestyrker kontrollrapporten med sin underskrift. Efter godkänd produktionskontroll ges aktören ett intyg över hörandet till kontrollsystemet. Om aktören hör till något annat ekokontrollsystem t.ex. i fråga om livsmedel eller jordbruksprodukter kan ekokontrollerna av alla produktionsinriktningar utföras under ett och samma kontrollbesök. Om missförhållanden har upptäckts i produktionen kan aktören påföras en avgiftsbelagd ny kontroll.

Evira kan också utföra extra kontroller hos aktörerna på basis av risker som upptäckts vid övervakningen.

4.2 Inspektörer

Evira övervakar aktörerna inom kontrollsystemet för ekologiskt producerat foder genom att anlita auktoriserade inspektörer. Inspektörerna arbetar under tjänsteansvar. På uppdrag av Evira utför inspektörerna minst en gång om året produktionskontroll hos en aktör som hör till kontrollsystemet.

4.3 Kontrollavgifter

Övervakningen av ekofoder är avgiftsbelagd och handläggningen, kontrollerna och besluten som gäller ekoansökningar faktureras enligt gällande prislista. Prislistan finns på Eviras webbplats <http://www.evira.fi/portal/se/om+evira/tjanster/prislista/>

Eviras prislista bygger på jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer som är i kraft vid tillfället.

4.4 Intyg

Tillsynsmyndigheten ger ett intyg enligt bilaga XII till kommissionens förordning till de aktörer som hör till kontrollsystemet och som uppfyller kraven för ekologisk produktion. Av intyget framgår aktörens produktgrupper och verksamhet samt dokumentets giltighetsperiod. Intyget ges en gång om året och det är i

kraft fram till utgången av följande kalenderår. Intyget upphör att gälla om det konstateras brister i verksamheten eller om aktören träder ut ur kontrollsystemet. **Med intyget visar aktören att han/hon hör till kontrollsystemet, men det är ingen garanti för att ett enskilt parti ekofoder är ekologiskt producerat.** Aktören ansvarar för att ett parti ekologiskt foder uppfyller kraven.

När aktören köper ekologiskt producerade foder/foderråvaror ska han eller hon försäkra sig om att varuleverantören hör till kontrollsystemet för ekofoder. **Aktören är skyldig att kontrollera varuleverantörernas intyg.** Det rekommenderas att man begär intyget (engl.. Documentary Evidence) i förväg, i synnerhet om foder importeras till Finland. Intyget är i bruk i hela gemenskapen.

5 Märkning av foder som ekologiskt producerat

Varumärken eller varubeteckningar med termer som hänvisar till ekologisk produktion får användas bara **om minst 95 % av fodrets torrsubstans består av ekologiskt producerade foderråvaror**. Ett foder anses ha termer som hänvisar till ekologisk produktion om fodret i förpackningspåskrifter, reklam eller handelsdokument beskrivs så att köparen får uppfattningen att fodret är producerat i enlighet med ekoförfattningarna. Foder/foderråvaror som är märkta som genetiskt modifierade eller foder som är framställda av sådana råvaror får inte marknadsföras som ekologiska. Märkning av ekofoder tillämpas inte på sällskapsdjursfoder eller foder för pälsdjur eller vattenbruksdjur.

5.1 Rätt att använda termer som hänvisar till ekologisk produktion

Rätten att använda termer som hänvisar till ekologisk produktion börjar **dagen för beslutet om godkännande** av att foderföretagaren hör till ekokontrollen. Efter att aktören har fått beslutet om godkännande får han eller hon marknadsföra ekologiskt producerade foder med försäljningspåståenden och märkningar som hänvisar till ekologisk produktion. Aktören har i samband med anslutningen till kontrollsystemet åtagit sig att följa produktionsanvisningarna. Aktören ansvarar för att de foder han eller hon överlåter uppfyller motsvarande krav för ekoproduktion i alla situationer. Aktören har rätt att använda hänvisningen till ekologisk produktionsmetod fram till det datum då beslutet om att avföra aktören från kontrollsystemet har fattats. Aktören ska beakta, **att efter**

utträdet ur kontrollsystemet är det inte tillåtet att marknadsföra ekofoder som ekologiskt producerat.

5.2 Obligatoriska förpackningspåskrifter på foder

Ekologiska foder märks i första hand i enlighet med foderlagstiftningen, och dessutom i enlighet med bestämmelserna om ekoproduktion. Aktören har ansvaret för att de foder han eller hon framställer, importerar eller marknadsför är försedda med korrekta märkningar. Mer information om märkning av foder:

http://www.evira.fi/files/attachments/se/djur/foder/guider/rehujen_merkintao_pas_sv.pdf

I namnet på ekologiskt producerat foder kan ingå termer som hänvisar till ekologisk produktion såsom **ekologisk, bio eller eko**. Termen, t.ex.. ”ekologiskt producerat” får användas endast för foder vars torrsubstans till 95 % består av ekologiskt producerade foderråvaror. Dessutom får högst 5 % av torrsubstansinnehållet i ekologiskt foder bestå av ämnen som omnämns i förordning (EU) nr 889/2008 artikel 22 eller bilaga V.

I märkningarna för ekofoder ska man använda kodnumret för den kontrollmyndighet som ansvarar för den sista produktions- eller tillverkningsåtgärden. Tillsynsmyndighetens kodnummer måste användas i fråga om såväl inom

EU producerat foder som i fråga om foder som importerats från länder utanför EU. Alla förpackningar/följedokument för ekofoder som producerats och/eller framställts i Finland måste vara försedda med kodnumret för den myndighet som övervakar aktören. **Evira** som övervakar kontrollsystemet för ekofoder har **kodnumret FI-EKO-201**. Ekologiskt foder **får inte innehålla ekologiskt och icke-ekologiskt odlad foderråvara av samma slag**. Det får inte heller innehålla foderråvara av samma slag som odlats under omställning till ekologisk produktion och som odlats icke-ekologiskt.

- de ekologiska foderråvarorna och foderråvarorna från omställningsskedet ska förtecknas
- den procentuella andelen andra (dvs. konventionella) foderråvaror
- den sammanlagda procentuella andelen foder med jordbruksursprung den totala procentandelen av foder av jordbruksursprung (=växt- och animalieprodukter, jäst samt ekologiska skogsprodukter)
- **i mängden foderråvaror med jordbruksursprung ingår inte fiskmjöl eller mineralfoder**

För foder som importeras till Finland från länder utanför EU används det kodnummer som kommissionen har fastställt för tredjelands kontrollmyndighet/organ, **inte Eviras kodnummer**. Mer information om import ingår i stycke 6.1.

Uttrycket ”**Får användas inom ekologisk produktion i enlighet med förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008**” får användas i fråga om foder som innehåller ekologiskt producerade foderråvaror och/eller foderråvaror från produktion under omställning och/eller konventionella foderråvaror i olika mängder. **Uttrycket får användas också av aktörer som inte hör till kontrollsystemet för ekofoder, ifall det foder de framställer/marknadsför i övrigt lämpar sig för ekologiska husdjur.**

Följande ska anges på etiketten eller i följedokumenten för ekofoder:

- aktörens namn och adress samt produktens ägare eller säljarens namn och adress om denne inte är aktören
- fodrets namn och en hänvisning till ekologisk produktion (omställningsskede (OML2)/eko)
- den övervakande myndighetens kodnummer
- partibeteckning som gör det möjligt att koppla partiet till bokföringen.

På basis av torrsubstansen ska följande information lämnas om fodret:

- den procentuella andelen ekologiskt producerade foderråvaror
- den procentuella andelen foderråvaror från omställningsskedet (OML2)

5.3 Frivilliga märkningar

Gemenskapslogotypen, dvs. lövlogon, (bild 2) får användas för ekologiskt producerat foder avsett för livsmedelsproducerande djur, då foderråvaror från produktion under omställning inte har använts vid framställningen av fodret. För ekofoder avsett för sällskapsdjur får gemenskapslogotypen inte användas.

⁽¹⁾ Om aktören märker fodret med gemenskapslogotypen ska kodnumret anges på fodrets etikett eller i följedokumentet i samma synfält som EU-logotypen.

⁽²⁾ I samma synfält som kodnumret anges var jordbruksråvarorna till fodret är producerade: "jordbruk inom EU" eller "jordbruk utanför EU" eller "jordbruk inom/utanför EU".

⁽³⁾ Dessutom kan man komplettera med landets namn om alla råvaror som ingår i produkten är producerade i det landet.

Bild 2: Användning av gemenskapslogotypen, lövlogon, för foder för produktionsdjur

Bild 3: Märket Kontrollerad ekoproduktion

Små mängder i vikt av ingredienser behöver inte beaktas, förutsatt att den totala mängden icke angivna ingredienser inte överstiger 2 % av den totala mängden i vikt av råvaror av jordbruksursprung.

Märket **Kontrollerad ekoproduktion** (bild 3) får användas för ekologiskt producerade jordbruksprodukter, livsmedel, foder och förökningsmaterial som står under tillsyn i Finland. Märkets ministorlek är 10 mm och färgerna grönt eller svart. Till det visuella ska märket också i övrigt överensstämma med de grafiska anvisningarna. Rätten att använda märket söks hos Evira. Närmare information om villkoren för användning av märket, grafiska anvisningar och produkter som fått rätt att använda märket finns på Eviras webbplats www.evira.fi.

Tillåtna foderråvaror och tillsatser i ekofoder

Icke-ekologiska foderråvaror av vegetabiliskt och animaliskt ursprung som får användas vid ekologisk produktion samt mineraler och produkter från fiske förtecknas i bilagorna V och VI till kommissionens förordning. Dessa ska användas i enlighet med användningsvillkoren i bilagorna. I bilaga VI till ekoförordningen förtecknas alla fodertillsatser som får användas vid ekologisk produktion. De är indelade i fyra olika kategorier; 1) tekniska tillsatser, 2) organoleptiska tillsatser, 3) näringstillsatser och 4) zootekniska tillsatser.

Aktören ska beakta att **användningen av de ämnen som förtecknas i bilagorna till förordningen är begränsad och tillåten endast för de ändamål som beskrivs i bilagan.**

Vitaminer

Inom ekologisk produktion försöker man tillgodose djurens vitaminbehov genom att använda naturliga vitaminkällor. Vitaminer ska i regel vara framställda av jordbruksprodukter. Möjligheten att använda syntetiska vitaminer har fastställts enligt djurart.

Vid utfodring av svin, fjäderfä och hästar är det tillåtet att använda syntetiska vitaminer som är identiska med naturliga vitaminer. Åt idisslare får man ge syntetiska A-, D- och E-vitaminer som är identiska med naturliga vitaminer.

Mineraliskt foderråvaror

Foderråvaror av mineraliskt ursprung som får användas vid ekologisk produktion förtecknas i bilaga V till kommissionens förordning. Foderråvaror av mineraliskt ursprung räknas inte som en ingrediens av jordbruksursprung.

Foderråvaror av animaliskt ursprung

Ekoförordningen begränsar inte användningen av ekologiskt producerade foderråvaror av animaliskt ursprung. De får användas på ekologiska husdjursgårdar inom ramen för den övriga lagstiftningen (bl.a. TSE-förordningen, biproduktförordningen etc.).

Användning av fiskmjöl från hållbart fiske (fiskmjöl som har producerats i EU och i EES-länderna) är tillåtet för utfodring av djur med undantag av växtätare (idisslare). Kemiska lösningsmedel får inte användas vid framställning av fiskmjöl och andra produkter. Fiskmjöl räknas inte som en ingrediens av jordbruksursprung.

Andra foderråvaror

Jäst; *Saccharomyces cerevisiae* och *Saccharomyces carlsbergiensis*.

Endast ovan nämnda inaktiverade eller avdödade jästsvampar får användas i foder för ekohusdjur. Eftersom jäst klassificeras som en ingrediens av jordbruksursprung i ekologisk produktion är det endast tillåtet att använda ovan nämnda jästsvampar för ekologiska husdjur om de är ekologiskt producerade.

Märk! Levande jäst hör till zootekniska tillsatser (ekoförordningen, bilaga VI, 4. zootekniska tillsatser)

Användning av icke-ekologiska kryddor, örter och melass i foder

Icke-ekologiska kryddor, örter och melass kan användas vid framställning av foder som lämpar sig för ekologisk produktion om ett ekologiskt alternativ inte finns att tillgå och om de har producerats utan kemiska lösningsmedel. På en ekologisk gård begränsas användningen av icke-ekologiska kryddor, örter och melass till högst 1 % av den årliga foderstaten. Foderstaten beräknas per djurslag utifrån torrsbstansinnehållet i foder av jordbruksursprung och ekologiska husdjursgårdar ska bevara dokumentation som styrker användningen av mängderna icke-ekologisk foderråvara.

6 Handel på den inre marknaden och import

6.1 Dokument

En aktör som planerar handel med ekofoder på den inre marknaden eller import av ekofoder från länder utanför EU ska registrera sig som foderföretagare hos Evira. Dessutom ska aktören försäkra sig om att handelspartnern, dvs. aktören som marknadsför ekofoder, är en registrerad foderföretagare i sitt eget land och hör till ekokontrollsystemet där eller till ett system för ekologisk produktion som är erkänt i EU (import från tredjeländer).

Foderimportören ska granska att varuleverantören har ett gällande intyg enligt förslaget i bilaga XII till kommissionens förordning. Intyget ska ha utfärdats åt aktören av ekokontrollmyndigheten/ekokontrollorganet i respektive medlemsstat. Intyget ska ges på finska, svenska eller engelska eller också ska det finnas en auktoriserad översättning av intyget. För bokföringen räcker det med en kopia/elektroniskt exemplar av intyget.

Utöver intyget ska aktören skaffa **ett partispecifikt dokument (foder i lösvikt)** för ekofodret, där partiet, ursprunget och produktionsmetoden specificeras. När det gäller förpackat foder ska dessa uppgifter finnas på fodrets etikett. Intygen, de partispecifika dokumenten och etiketterna för ekofoder granskas i samband med produktionskontrollbesöken.

Utöver dokumenten ska aktören säkerställa att ekofodret lämpar sig som foder också vad den hygieniska kvaliteten beträffar. I samband med import tar Evira riskbaserade

prov av foder. Fodret analyseras för bl.a. salmonella, levande skadeinsekter och flyghavre.

Information om **import av ekofoder från länder utanför EU** ingår i Eviras publikation Anvisningar för ekologisk produktion 6 – Import.

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/lomakkeet_ja_ohjeet/tuotanto-ohjeet/luomuohje_6_import_netti_se.pdf

6.2 Hygienkrav och behandling av kontaminerat foder

När det gäller foder som Evira definierat som riskfoder tas officiella kontrollprov av fodret då det anländer till Finland. Proverna analyseras bl.a. med avseende på salmonella. Om det påträffas salmonella i ekofoder kan aktören ansöka om behandlingstillstånd för partiet. Hela partiet behandlas som ett enda parti även om det kunde delas upp (t.ex. per storsäck eller tågagn). Salmonella i ekofoder kan elimineras endast genom upphettning. Aktören skaffar information om upphettningen från den anläggning som utför behandlingen, och lägger fram behandlingsplanen för Evira. I planen beskrivs den plats där fodret behandlas, vem som ansvarar för verksamheten, hur länge fodret ska upphettas, temperaturen, lagringsplatsen för ekofodret, planen för transport av fodret och vem som tar nya prov av fodret efter upphettningen. På basis av planen utfärdar Evira tillstånd för behandling av partiet.

Efter behandlingen tas nya prov av partiet och om det konstateras att partiet är rent kan ekofodret tas i bruk med tillstånd av Evira.

6.3 Spårbarhet och dokument

För säkerställandet av spårbarheten ska alla dokument som gäller ekofoder ha märkningar som hänvisar till ekoproduktion (t.ex. ekologiskt producerat) och en individuell kod, ett partinummer. **Partiet och dokumenten ska lätt och tillförlitligt kunna kopplas samman.** Detta går enklast med hjälp av partinumret. Partinumret kan t.ex. vara fodrets tillverkningsdatum. **Samma partinummer används bara en gång**, så att fodrets spårbarhet bibehålls. I fråga om importpartier ska partinumret antecknas i alla följedokument till fodret så att dokumenten och partiet lätt kan kopplas samman med varandra. Om dokumenten saknar tillräckliga märkningar i fråga om ekologisk produktion, eller om dokumenten inte går att koppla samman med foderpartiet, kan tillsynsmyndigheten inte behandla partiet som ekologiskt producerat. **Aktörens skyldighet är att vid behov, t.ex. med anvisningar till handelspartnern, se till att fodret går att spåra och att dokumenten och partiet går att koppla samman.** Dokumenten måste sparas i fem år.

7 Ändringar i verksamheten eller förhållandena

7.1 Vad måste anmälas till tillsynsmyndigheterna

Ändringar som måste anmälas till tillsynsmyndigheten:

- Byte av aktör som är införd i kontrollsystemet för ekologisk produktion. Av den nya aktören krävs ett skriftligt åtagande om villkoren för anslutning till kontrollsystemet.
- Kontaktuppgifterna ändras: ändring av namn, adress, telefonnummer och e-postadress måste anmälas.
- Verksamheterna och produkternas beskaffenhet ändras.
- Verksamheten påbörjas efter ett avbrott.
- Vissa ändringar kräver en skriftlig anmälan till tillsynsmyndigheten.

Blanketterna finns på Eviras webbplats: <http://www.evira.fi/portal/se/evira/blanketter-och-anvisningar/ekologisk-produktion/anmalningar-till-tillsynsmyndigheterna/>

7.2 Utträde ur kontrollsystemet

Om aktören upphör med ekoproduktionen ska han eller hon skriftligt utträda ur ekokontrollsystemet. Anmälan kan göras antingen på Eviras blankett eller vara fritt formulerad.

Aktörens rätt att sälja ekofoder som han eller hon framställt/marknadsfört som ekologiskt producerat upphör samma dag som beslutet om att avföra aktören från ekokontrollsystemet har fattats. Aktören ska säkerställa att alla lagrade ekofoder har marknadsförts vidare före anmälan om utträde, om avsikten inte är att marknadsföra/använda dem som konventionellt foder.

8 Påföljder och sökande av ändring

8.1 Påföljder

När det gäller ekologisk produktion är påföljden av överträdelse av ekoförfattningarna i regel ett beslut av tillsynsmyndigheten som ålägger aktören att ta bort hänvisningarna till ekologisk produktion från fodret. Beslutet gäller det foderparti som inte uppfyller ekoförfattningarna. Om tillsynsmyndigheten har skäl att misstänka att aktören ämnar marknadsföra foder som inte uppfyller ekokraven, men som har en hänvisning till ekologisk produktionsmetod, kan tillsynsmyndigheten bestämma att aktören tillfälligt inte får marknadsföra fodret med termer som hänvisar till ekologisk produktion. Efter tidsfristens utgång måste tillsynsmyndigheten antingen häva beslutet eller utfärda ett permanent marknadsföringsförbud.

Aktören ska samarbeta fullt ut med tillsynsmyndigheten för att reda ut misstanken. **Aktören är skyldig att skriftligt informera köparna ifall de foder han eller hon levererat inte uppfyller kraven för ekologisk produktion.** Köparna ska också informeras skriftligt om eventuella påföljder såsom marknadsföringsförbud. Tillsynsmyndigheterna i de andra medlemsstaterna, den behöriga myndigheten och kommissionen kan informeras om regelstridigheter.

8.2 Sökande av ändring

Aktören har rätt att överklaga myndighetens beslut. Besvärsanvisningen postas till aktören tillsammans med beslutet.

Anvisningens bindande verkan och iakttagandet av den

Myndighetens verksamhet ska bygga på behörighet enligt lag och lagen ska följas noggrant inom myndighetsarbetet. Myndigheternas anvisningar är till sin juridiska karaktär inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. Frågor som rör tillämpandet av lagstiftningen avgörs i sista hand av domstol.

Denna anvisning innehåller både direkta citat ur lagstiftningen och tolkningar av hur lagstiftningen tillämpas. Lagstiftningen har tydligt förts fram i texten. Tolkningarna i anvisningen är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.